

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 0 4 2 5 0 1 2 2

JESENSKI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Sreda, 1. september 2004 / 80 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

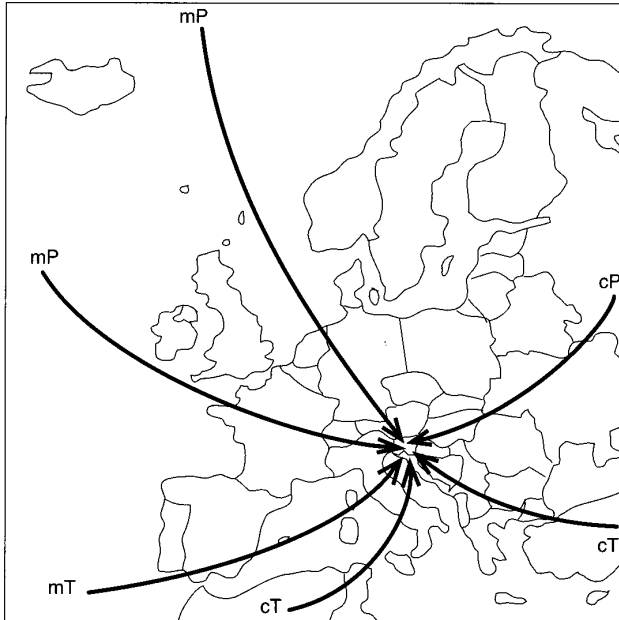
PRAZNA STRAN

Obrnite list.

D1 – SLOVENIJA

1. **Karta 1** prikazuje vpliv različnih zračnih mas na vreme v Sloveniji. Pred napisanimi vremenskimi situacijami **obkrožite** tisto **zračno maso**, ki vpliva na takšno vreme.

Karta 1

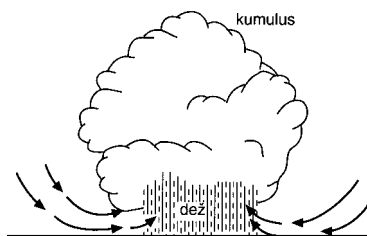
(Vir: Hočevar, M., in ostali, 2000: Geografija, Shematski pregledi, str. 45. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

cP	mP	mT	cT	Pozimi zelo mrzlo in suho vreme, stabilno vetrovno ozračje.
cP	mP	mT	cT	Pozimi relativno toplo in vlažno vreme z orografskimi padavinami.
cP	mP	mT	cT	Poleti soparno vreme s konvekcijskimi padavinami.

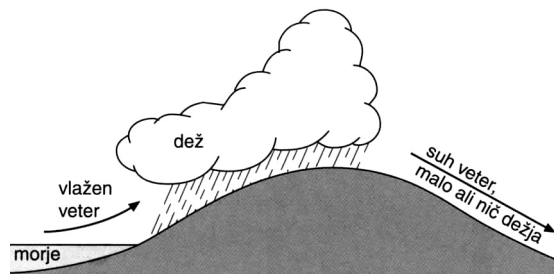
(3 točke)

2. Vreme v Sloveniji je zelo spremenljivo in količina padavin nadpovprečna. Imenujte značilni vrsti **padavin glede na nastanek**, ki ju prikazujeta **sliki 1 in 2**.

Slika 1

Slika 2

(Vir: Hočevar, M., in ostali, 2000: Geografija, Shematski pregledi, str. 40. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

Slika 1: _____

Slika 2: _____

(2 točki)

3. **Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazuje padavinska območja v Sloveniji. V katerem padavinskem območju, glede na povprečno letno količino padavin, **prevladujejo padavine**, ki jih prikazuje **slika 1**? Napišite v katerem letnem času jih pade **največ**, in pojasnite zakaj.

Padavinsko območje: _____

Letni čas: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

4. Vpliv reliefa na vreme v Sloveniji je velik. Razložite, zakaj dna kotlin in ozkih dolin niso primerna za **vinogradništvo** in zakaj nižji gorski pas **ni primeren za poljedelstvo**.

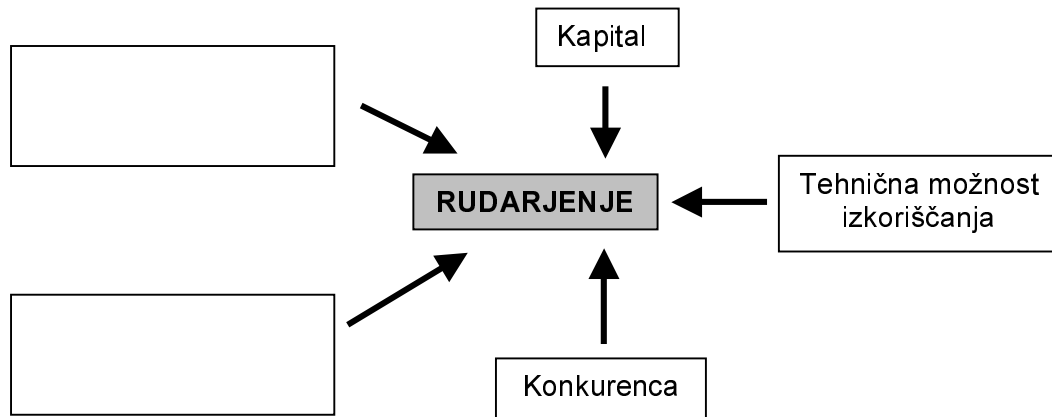
Dna kotlin in ozkih dolin: _____

Nižji gorski pas: _____

(2 točki)

D2 – SLOVENIJA

5. Rudarjenje je sorazmerno kratkotrajna in negotova dejavnost. V prazna kvadrata napišite **dva dejavnika**, ki, poleg že omenjenih, vplivata na izkoriščanje rud.

(2 točki)

6. Obkrožite rudnik v Sloveniji, ki ima **najboljše možnosti obratovanja v prihodnosti**, in pojasnite svojo odločitev.

Trbovlje

Senovo

Velenje

Pojasnitev: _____

(2 točki)

7. Preberite odstavek in napišite, kateri **rudnik** na Slovenskem opisuje ter zakaj rudnik **ne obratuje več**.

»Zgodba o rudniku se začne verjetno že davnega leta 1490. Večkrat je spreminjal lastnike, ki so ga širili in posodabljali. Največji vzpon je doživel v drugi polovici 18. stoletja, ko je postal eno največjih in najbolj donosnih evropskih podjetij. Zaradi vdihavanja strupenih hlapov je v starejših obdobjih večina rudarjev zbolela že po nekaj letih, v 18. stoletju pa je kraj prav zaradi rudnika dobil najboljše organizirano zdravstveno službo na Slovenskem ter postal središče strokovnega in znanstvenega delovanja. Po količini pridobljene te surovine, je bil rudnik drugi največji na svetu (za španskim Almadenom). V svoji petstoletni zgodovini je bil v tehnološkem pogledu med vodilnimi v Evropi.«

(Vir: Senegačnik, J., in ostali, 1999: Živim v Sloveniji, str. 72. Modrijan. Ljubljana)

Rudnik: _____

Razlog za zaprtje rudnika: _____

(2 točki)

8. Napišite dejavnost, ki jo razvijajo rudniki, da **ohranijo** vsaj nekaj **delovnih mest**, in imenujte **rudnik**, ki se je usmeril v takšno **spremembo**.

Dejavnost: _____

Rudnik: _____

(2 točki)

9. Napišite dve posledici **rudarjenja** v pokrajini in predlagajte rešitev za njihovo **sanacijo ali drugačno rabo prostora**.

Posledici:

1 _____

2 _____

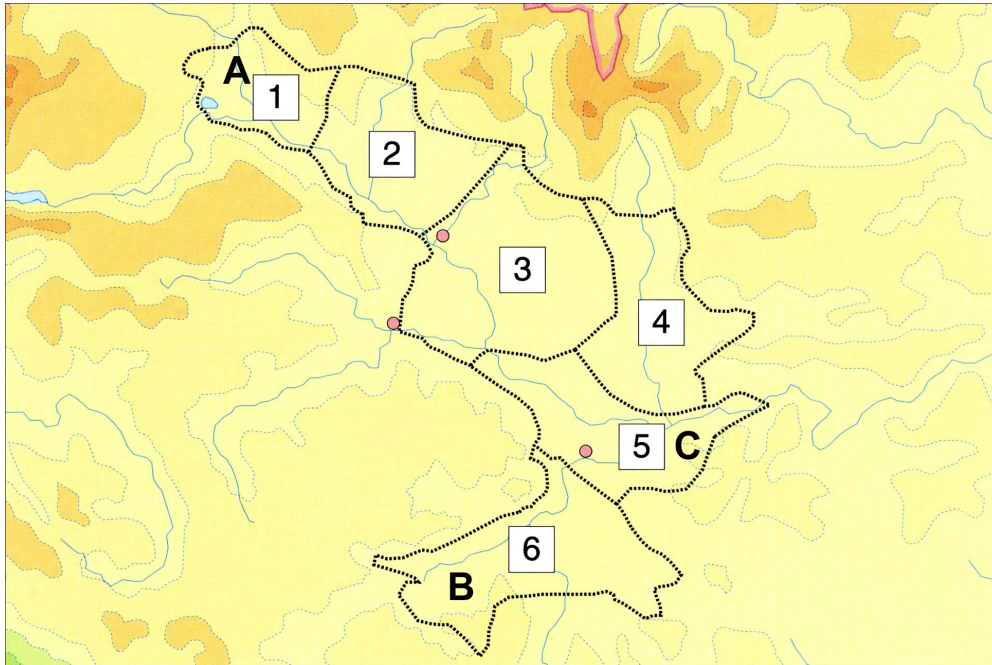
Rešitev: _____

(2 točki)

E1 – SLOVENIJA

10. Na črte pred napisanimi trditvami **napišite številke regij** Ljubljanske kotline, ki je prikazana na **karti 2**.

Karta 2

(Vir: Brinovec, S., Burnik Kosi, A., Košak, M., 1998: Slovenija, Zemljepis za 8. razred osnovne šole. Delovni zvezek, str. 15. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- _____ Hiter razvoj industrije in urbanizacije v regiji na osnovi obrtne tradicije.
- _____ Središče regije je četrto največje mesto v državi z zelo razvito gumarsko in elektrotehnično industrijo.
- _____ Regija je tektonsko najmlajši del Ljubljanske kotline in zaradi svojih značilnosti ni primerna za kmetijstvo.
- _____ V agrarni dobi so bile vasi v regiji navezane na planinske pašnike, dandanes pa jih je v dobršni meri zamenjala turistična dejavnost.
- _____ Redko poseljena regija s tradicionalno industrijo obutve in bolnišnico za pljučne bolezni.
- _____ Prebivalstvo je zaposleno predvsem v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, zato je ta regija ena izmed najbolj razvitih slovenskih pokrajin.

(2 točki)

11. Imenujte regijo Ljubljanske kotline (**karta 2**), ki je bila **ledeniško najbolj preoblikovana**, in napišite eno posledico ledeniškega preoblikovanja v pokrajini.

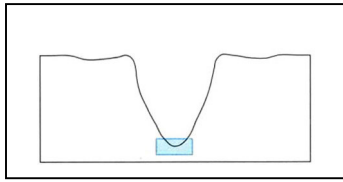
Regija: _____

Posledica: _____

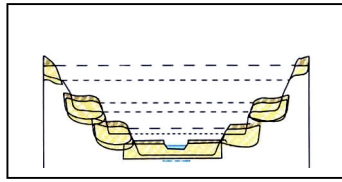
(2 točki)

12. Napišite številko slike, ki prikazuje **obliko doline**, značilno za osrednji del **Ljubljanske kotline**, in opišite **nastanek takšne doline**.

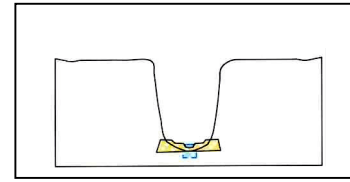
Slika 3

Slika 4

Slika 5

(Vir: Kunaver, J., in ostali, 1996: *Obča geografija*, str. 36. DZS. Ljubljana)

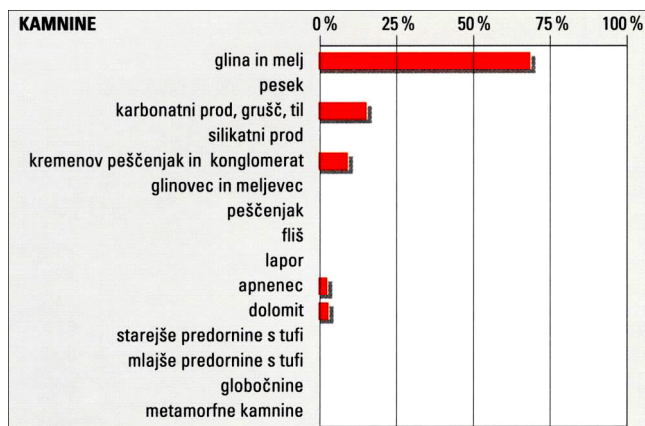
Številka slike: _____

Opis: _____

(2 točki)

13. **Graf 1** prikazuje **kamninsko sestavo** ene izmed regij v Ljubljanski kotlini. Imenujte regijo Ljubljanske kotline, za katero je značilna v grafu predstavljena kamninska sestava, in pojasnite velik delež melja ter glin v njej.

Graf 1

(Vir: *Slovenija – pokrajine in ljudje*, str. 382. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1998)

Regija: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

14. Prometni znak v **prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** opozarja na neko nevarnost za tam živeče ljudi. Napišite **črko območja s karte 2**, kjer je **smiselno postaviti ta znak**, in svojo odločitev pojasnite.

Črka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

E2 – SLOVENIJA

15. Imenujte v **prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 2)** označene kraške pojave.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

16. Imenujte v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 2)** s črko **A** označeno **regijo**.

A _____

(1 točka)

17. Od naštetih kraških planot **obkrožite** tisti **dve**, ki **ležita** neposredno **ob regiji A**, označeni v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 2)**.

Nanos Banjšice Bloke Kočevska gora Snežnik

(2 točki)

18. Regija **A**, označena v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 2)**, leži v smeri od severozahoda proti jugovzhodu. Razložite smer te regije.

(1 točka)

19. S pomočjo **priloge 4 (Priloga k Izpitni poli 2)** razložite, zakaj poteka **cestna povezava** med Cerknico in Ložem ob vznožju Slivnice, in napišite industrijsko panogo, ki je značilna za **regijo A**.

Razlaga: _____

Industrijska panoga: _____

(2 točki)

20. Napišite dva problema, s katerima se srečujejo prebivalci, ki živijo v regiji **A**, označeni v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 2)**. Napišite tudi **možni rešitvi** obeh problemov.

Problem: _____

Rešitev: _____

Problem: _____

Rešitev: _____

(2 točki)